

Uppföljningsbeslut

***efter kvalitetsgranskning av arbetet för att fler barn
ska delta i utbildningen i förskolan i Brogårdens
förskola och Alingsås kommun***

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av *arbetet för att fler barn ska delta i utbildningen i förskolan* i Brogårdens förskola och Alingsås kommun. Kvalitetsgranskningen genomfördes under hösten 2024.

Vid kvalitetsgranskningen identifierade Skolinspektionen tre utvecklingsområden som angetts i beslut den 29 januari 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen senast den 30 juni ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsbehov. Alingsås kommun har inkommit med en sådan redovisning den 26 juni 2025.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Rektorns arbete för att öka närvaron i förskolan

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom området.

Huvudmannens stöd till rektorn i arbetet med att främja närvaron

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom området.

Hemkommunens arbete för att öka deltagandet i förskolan

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom området.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Rektorns arbete för att öka närvaron i förskolan

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda och organisera arbetet med att främja närvaro på ett sätt där det blir tydligt hur arbetet ska bedrivas.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att rektorn, tillsammans med hela arbetsgruppen, har arbetat fram främjande och förebyggande åtgärder som förskolan arbetar med kontinuerligt. Det framgår även att de utifrån det arbete som redan bedrivs har tittat på vad som behöver utvecklas framåt. Härefter har en lokal handlingsplan för ökad närvaro tagits fram, som ska införas från och med höstterminen 2025. Vidare framgår av huvudmannens redovisning att ett nytt fokusområde inom personalgruppen utgörs av att de pratar mer om förskolans attraktionskraft, ur ett närvaroperspektiv, och vad de gör på förskolan för att barnen ska vilja komma dit. Exempelvis visar de upp mer dokumentation kring vad barnen varit med och skapat på förskolan. Det framgår även att förskolan har initierat aktiviteter för barnen tillsammans med deras familjer och anhöriga, däribland ett bokcafé. Huvudmannen anger också i sin redovisning att i samband med de driftsmöten som rektorn har varje månad, tillsammans med en pedagog från varje arbetslag, tar de numera löpande upp frågor gällande återkoppling till familjer med barn med frånvaro. I samtal med vårdnadshavare lyfter både rektorn och pedagogerna vikten av en god närvaro i förskolan som också främjande för närvaro och resultat i skolan, i högre grad än vad de gjort tidigare. Härutöver har förskolan i flera fall förändrat vistelsetider, för att skapa en bättre kontinuitet och ökad närvaro, för enskilda barn.

Det framgår av huvudmannens redovisning att de vidtagna åtgärderna bland annat har lett till att förskolans fokus på att arbeta systematiskt för att främja närvaro har blivit tydligare än tidigare då de snarare fokuserade på frånvaron. Härtill framgår att rektorn framöver planerar för att de inom verksamheten ska skapa någon ytterligare återkommande familjesammankomst samt ett nytt forum för samråd med vårdnadshavare.

Mot ovanstående bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom området.

Huvudmannens stöd till rektorn i arbetet med att främja närvaron

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver fördjupa sin uppföljning och analys av rektorns arbete med att främja närvaro.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att huvudmannen har uppdaterat och utvecklat sin rutin för skolplikt och närvaro. Av dokumentet framgår vilka rutiner som ska finnas på respektive förskola avseende såväl platserbjudande som frånvaro- och närvaroarbetet, samt vad som bör ingå i varje förskolas närvarofrämjande arbete. Några specifika exempel eller någon närmre beskrivning av vad som ingår i huvudmannens rutin framgår dock inte av redovisningen. Huvudmannen anger däremot att de olika delar som ingår i huvudmannens rutin sedan ska följas upp på enhetsnivå. Med de genomförda uppföljningarna som grund ska sedan huvudmannen årligen göra en samlad bedömning av vilket behov av utvecklat stöd till enheterna som finns, och i sin tur dokumentera detta inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Enligt huvudmannens redovisning ska den nya rutinen och uppföljningen av densamma tillämpas första gången från och med höstterminen 2025.

Det framgår av huvudmannens redovisning att som en del av det systematiska kvalitetsarbetet förs dialoger mellan huvudmannen och rektorer, där förskolornas analyser behandlas. Härtill ges en återkoppling till rektorer avseende huvudmannens analyser. Huvudmannen anger att inom ramen för dessa moment kommer det närvarofrämjande arbetet att fördjupas ytterligare vid behov, under hösten 2025.

Mot ovanstående bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom området.

Hemkommunens arbete för att öka deltagandet i förskolan

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Hemkommunen behöver utveckla arbetet med att identifiera orsaker och hinder till varför vårdnadshavare avstår från plats i förskola för sitt barn, i syfte att ytterligare utveckla metoderna i det uppsökande arbetet.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att Alingsås kommun har förtydligat rutinen avseende platserbjudande i förskolan,

vilken ska börja tillämpas från och med höstterminen 2025. Enligt den nya rutinen ska barn med rätt till allmän förskola och som inte har en placering kontaktas av barn- och ungdomsförvaltningen under våren, för platserbjudande och information om förskolan. De barn som i augusti ännu inte är placerade kontaktas av rektor eller personal vid förskolan och erbjuds besök på förskolan. Vidare framgår att det på varje förskola ska finnas rutiner för hur det uppsökande arbetet för att erbjuda plats i förskolan bedrivs. Avseende de barn som efter kontakt fortsatt inte har en placering görs en analys av orsakerna till att de tackar nej till plats. Analysen ska göras i samverkan mellan förvaltningens planeringsstrateg och berörda rektorer. Det framgår dock inte mer specifikt av huvudmannens redovisning hur arbetet med att ta reda på varför vårdnadshavare avstår plats i förskolan ska bedrivas eller när och hur analysen ska genomföras. Däremot framgår att det kan bli aktuellt med ytterligare insatser framöver, utifrån en utvärdering av hur rutinen har fungerat.

Mot ovanstående bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att Alingsås kommun har påbörjat och planerat för ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom området. Skolinspektionen förutsätter att Alingsås kommun tar ansvar för att det planerade arbetet fortskrider och följs upp framöver, och avslutar härmed granskningen.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Therése Mineur

Föredragande
Signerat av: Therése Mineur

Bilaga 1: Författningsstöd

2 kap. 8 § skollagen (2010:800)

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

4 kap. 3 § skollagen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

4 kap. 4 § skollagen

Sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 § skollagen

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls

8 kap. 2 § skollagen

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

8 kap. 3 § skollagen

Barn som är bosatta i Sverige och som inte har börjat i någon utbildning för fullgörande av skolplikten ska erbjudas förskola enligt vad som anges i 4-7

§§. Förskola behöver dock inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger. *Lag (2017:1115)*.

8 kap. 4 § skollagen

Barn ska från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola under minst 525 timmar om året, om inte annat följer av 5-7 §§.

8 kap. 5 § skollagen

Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

8 kap. 6 § skollagen

Barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

8 kap. 7 § skollagen

Barn ska även i andra fall än som avses i 5 och 6 §§ erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

8 kap. 12 § skollagen

Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskola kommer till stånd för alla barn i kommunen som ska erbjudas förskola och

1. vars vårdnadshavare önskar det, eller
2. som ska tas emot i förskolan efter ett erbjudande om plats enligt 14 a §.

Hemkommunen får fullgöra sina skyldigheter genom att erbjuda barnet motsvarande utbildning i fristående förskola.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin förskola ska ta emot barn vars utbildning hemkommunen ansvarar för.

8 kap 12 a §

Hemkommunen ska genom uppsökande verksamhet ta kontakt med vårdnadshavare till barn som ska erbjudas förskola enligt 4 § och som inte har en plats i förskola och informera om förskolans syfte och barnets rätt till förskola.

Första kontakten ska tas inför hösten det år barnet fyller tre år. Kontakt ska sedan tas inför varje höst och varje vår då barnet inte har en plats i förskola. Sista kontakten ska tas inför våren det år barnet fyller sex år.

Kommunen behöver inte ta kontakt enligt första stycket med vårdnadshavare till barn som inte är folkbokförda i Sverige enligt folkbokföringslagen (1991:481).

8 kap 14 a §

Ett barn som ska erbjudas förskola enligt 4 § ska av hemkommunen erbjudas en plats vid en förskoleenhet även utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare om

1. barnet är fött utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år, eller
2. barnets vårdnadshavare som är bosatta i Sverige är födda utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år.

Kommunen ska sträva efter att erbjuda även andra barn som ska erbjudas förskola enligt 4 § och som har behov av förskola för en bättre språkutveckling i svenska en plats vid en förskoleenhet utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare.

8 kap. 14 b §

Kommunen behöver inte erbjuda en plats enligt 14 a § om barnet inte är folkbokfört i Sverige enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Kommunen behöver inte heller erbjuda en plats enligt 14 a § första stycket om det med hänsyn till barnets levnadsförhållanden eller situation i övrigt är uppenbart obehövligt.

8 kap. 14 c §

Ett erbjudande om plats enligt 14 a § ska ges från och med hösten det år barnet fyller tre år. Erbjudandet ska lämnas till barnets vårdnadshavare senast tre månader före det datum då barnet tidigast kan tas emot.

Kommunen ska hålla platsen reserverad för barnet till och med en månad efter det datum då barnet tidigast kan tas emot. Kommunens skyldighet att hålla platsen reserverad upphör om barnet inte börjar i verksamheten inom den tiden eller det framgår på något annat sätt att det inte finns önskemål om den erbjudna platsen.

Ett nytt erbjudande om plats ska lämnas inför varje höst barnet inte har en plats i förskola till och med det år då barnet fyller fem år.

29 kap. 19 § skollagen

Kommunen ska informera vårdnadshavare och elever om utbildning i förskolor, förskoleklasser, grundskolor, anpassade grundskolor, fritidshem, gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor och om sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. och som erbjuds i eller av kommunen. Informationen ska utformas enligt 8 kap. 18 § andra stycket kommunallagen.

Förordning (2018:15) om läroplan för förskolan (Lpfö)**2.4 Förskola och hem**

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.

2.8 Rektorns ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och övrig personal vid förskoleenheten har rektorn det övergripande ansvaret för att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvaret för förskolans kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att (bland annat)

- varje barn tillsammans med vårdnadshavare får en god introduktion i förskolan
- utveckla formerna för samarbete mellan förskolan och vårdnadshavare och informera dem om förskolans mål och sätt att arbeta

Prop. 2021/22:132 Förskola för fler barn, s. 8, 12, 16-17, 23, 51-53 och 132